

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

*Присвячено 215-річчю заснування
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ**

ХАРКІВ – 2019

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 05.11.2019 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 22 листопада 2019 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 145 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019.

© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2019.

© Васильєва М.П., 2019.

Макар Л.М. ДІЄВІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В РОБОТІ З РІЗНИМИ ГРУПАМИ КЛІЄНТІВ.....	31
Митцева О.С. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	33
Печерських Т.П. САМООРГАНІЗОВАНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР – ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	34
Свічкач В.Р. СУСПІЛЬНО-КОРИСНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТІВ ПОЛІПШЕННЯ ПОБУТУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ 20-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ.....	36
Шеплякова І.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	38
ТЕЗИ здобувачів вищої освіти	41
Авдашкова А.І. АНАЛІЗ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЯПОНІЇ.....	41
Артюшенко В.В. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	42
Барбіна Ю.Ю. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	43
Борсук Т.О. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ДИСМОРФОМАНІЇ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	43
Бувалкіна Ю.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....	45
Буркова М.В. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ У ДІТЕЙ-СИРИТ.....	47
Візіренко О.В. СОЦІАЛЬНО–ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФОРІЄНТАЦІЇ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	48
Галас Т.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	49
Герасименко А.Ю. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО КОРЕКЦІЇ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	50
Голуб Д.Ю. ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ АДИКЦІЇ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	51

До основних напрямів соціально-педагогічної роботи з сім'єю, в якій виховуються дитина з особливими потребами ми віднесли: діагностичний, консультативний, корекційний, реабілітаційний, прогностичний, профорієнтаційний, координаційний.

Соціалізація дітей з особливими потребами є дуже складним і суперечливим процесом, що вимагає розробки педагогічно вивіренних за змістом форм і методів соціально-педагогічної роботи з цією категорією дітей.

Список використаних джерел:

1. Акатов Л.И. Социальная реабилитация детей с ограниченными возможностями здоровья. Психологические основы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М.: Гуманит. узд. центр ВЛАДОС, 2003. 368 с.
2. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навчальний посібник. Вид. 3-тє, доп. та переробл. К.: Атіка, 2006. 380 с.
3. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии. М., 1973. 205 с.
4. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист; зб. док. К.: «Столиця», 1998. Ч. 1. 248 с.
5. Закон України «Про охорону дитинства». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 30. С. 142.
6. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2006. № 2–3. С. 36
7. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21.06.2001 р. №2558–III. *Відомості Верховної Ради*, 2001. №42. С.213.
8. Зверева І.Д., Іванова І.Б. Концептуальні основи соціального захисту людей з функціональними обмеженнями. *Інвалід і суспільство: проблеми інтеграції*. К., 1995. С. 4–10.

Буркова М.В.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С Сковороди

АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ У ДІТЕЙ-СИРИТ

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, професор М.П. Васильєва

Під впливом несприятливих соціально-економічних факторів зростає чисельність сімей, які характеризуються втратою таких необхідних характеристик, як відповідальне материнство та батьківство, що в свою чергу зумовлює зростання кількості дітей - соціальних сирит. Виховання таких дітей в умовах інтернатного закладу позбавляє їх можливості засвоювати прийнятні зразки соціорольової сімейної поведінки, а недостатня підготовленість вихователів з питань формування цінностей сімейного життя сприяють тому, що діти-сироти не мають чіткого розуміння призначення сім'ї, не готові до виконання сімейних ролей. Це зумовлює потребу у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників до роботи з формування цінностей сімейного життя у дітей-сирит.

Важливим для забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців є аналіз та узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду роботи з формування цінностей сімейного життя у вихованців інтернатних закладів. Аналіз наукових досліджень показав, що проблема сімейних цінностей вивчалася І. Дементьєвою, О. Дрогобицьким, О. Дибіною, М. Нікітіною, Н. Розовим. Професійна підготовка фахівців до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування була предметом досліджень І. Зверєвої, Н. Шмельової, І. Трубавіної, К. Ігнаєнко, І. Галатир.

Аналіз закордонного досвіду соціальної роботи з дітьми-сиротами, що забезпечує засвоєння ними соціально-значущих сімейних цінностей дозволив виокремити такі цікаві ідеї, що можна використовувати у процесі підготовки майбутніх соціальних працівників: 1) у

Великобританії дітей-сиріт підліткового віку переводять у спеціалізовані будинки, де діє принцип – доросле життя під наглядом старших, де дитина може звертатися за допомогою до соціального працівника у разі необхідності, що надзвичайно важливо на етапі створення власної сім'ї; 2) підвищення практичної складової підготовки в системі навчання соціальних працівників в США дозволяє студентам працювати безпосередньо з клієнтами під час практики; 3) у Польщі інтернатні установи мають сприяти налагодженню і збереженню контакту дитини і її біологічних батьків; соціальні працівники закріплюються за кожною окремою дитиною і займаються веденням її випадку, готують дитину до її переходу у самостійне життя; 4) в Австрії діють будинки допомоги для підлітків, в яких утримуються діти віком від 15 років, що перебувають там цілодобово під постійним наглядом соціальних працівників; фахівці готують підлітків до самостійного життя і організують навчання їх необхідним життєвим навичкам; 5) у німецькому дитячому будинку діти мають право разом з вихователем складати щоденні плани роботи на день, мають певну кількість власних заощаджень, а старші підлітки навіть залучаються до походів у магазин та приготування їжі; 6) у Словаччині до процесу підготовки дитини до самостійного життя залучаються працівники закладу стаціонарної освіти, також, за потреби дітям може надаватися грошова підтримка на забезпечення житлом чи інші потреби до досягнення ними 25-річного віку.

Отже, на основі аналізу вітчизняного та закордонного досвіду з проблеми формування цінностей сімейного життя у дітей-сиріт в інтернатному закладі ми дійшли таких висновків: краще забезпечувати засвоєння системи сімейних цінностей у дітей-сиріт в умовах наближених до сімейних (прийомні сім'ї, мостові сім'ї, будинки сімейного типу); більше уваги варто звернути саме на те, щоб виховати у дітей самостійність, сформувати здатність бути справжнім сім'янином, здатним взяти на себе відповідальність. Усі вищезазначені ідеї є важливими під час здійснення професійної освіти фахівців соціальної галузі, тому перспективним напрямом подальших досліджень є визначення суті та особливостей професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до формування цінностей сімейного життя у дітей-сиріт.

Візіренко О.В.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФОРІЄНТАЦІЇ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, доцент Н.Д. Кабусь

У наш час проблема підготовки учнів до свідомого вибору професії стає актуальною тому, що орієнтація на певну професійну діяльність, свідомий вибір свого життєвого шляху є невід'ємною складовою всього навчально-виховного процесу в школі. Особливого значення набуває проблема здобуття учнями адекватних знань про певну галузь професійної діяльності, власні можливості оволодіння нею. Тож, саме професійна діяльність соціального педагога в загальноосвітніх навчальних закладах обумовлює допомогу учням у професійному самовизначенні.

Соціальний педагог повинен бути координатором і організатором у розв'язанні проблеми соціально-професійного самовизначення учнів старшої школи. Проте, на сьогодні відсутня продумана система профорієнтаційної діяльності соціального педагога щодо формування й розвитку у школярів якостей конкурентноспроможної соціально успішної особистості.

Одним з напрямів діяльності соціального педагога в школі є професійна освіта, професійна діагностика, професійне виховання, професійне консультування. Усі ці етапи сприяють професійному самовизначенню учнів, насамперед виявленню й розвитку